

Cyngor Bro Morgannwg

Cyngor Cynghori Sefydlog ar
Addysg Grefyddol

Y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar
Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg

Adroddiad Blynyddol 2022 - 2023

CYNNWYS	TUDALEN
NEGES GAN CYSAG/CYS BRO MORGANNWG	3
ADRAN 1: GWYBODAETH AM CYSAG/CYS	
1.1 DYLETSWYDD I SEFYDLU CYSAG/CYS	4
1.2 Cyfansoddiad CYSAG/CYS	4
1.3 Aelodaeth CYSAG/CYS	4
1.4 Swyddogaethau CYSAG/CYS	4
1.5 Cofnodion Cyfarfodydd	5
1.6 Dosbarthu'r Adroddiad	5

ADRAN 2: CYNGOR AR ADDYSG GREFYDDOL A CHREFYDD, GWERTHOEDD A MOESEG	
2.1 Y Maes Llafur Cytûn Lleol	6
2.2 Safonau mewn Addysg Grefyddol a Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg	6
2.3 Datblygu'r Cwricwlwm	6
2.5 Archwiliadau	9
2.5 Adroddiadau Arolygon Ysgol	9
2.6 Dysgu Proffesiynol i Ymarferwyr	9
2.7 Addysgeg ac Adnoddau	10
ADRAN 3: CYNGOR AR GYDADDOLI	
3.1 Adroddiadau Arolygon Ysgol	11
3.2 Ceisiadau ar gyfer Pennu	12
3.3 Ymweliadau Ysgol	12
ADRAN 4: CRYNODEB O FEYSYDD ERAILL	
4.1 CCYSAGG	13
4.2 Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol (PYCAG)	13
4.3 Hyfforddi aelodau CYSAG/CYS	13
4.4 Cynrychiolaeth leuenctid ar CYSAG/CYS	14

ATODIAD 1: AELODAETH CYSAG/CYS 2022-2023	15
ATODIAD 2: AMSERLEN AC AGENDA CYFARFODYDD	16
ATODIAD 3: CYLCHREDIAD YR ADRODDIAD	18
ATODIAD 4: CYFANSODDIAD CYSAG/CYS	19
ATODIAD 5: CYFANSODDIAD DIWYGIEDIG CYSAG/CYS 2023	23
ATODIAD 6: DYSGU PROFFESIYNOL, ADNODDAU A DEUNYDD WEDI'U RHANNU AG YMARFERWYR	28

ADRODDIAD BLYNYDDOL BRO MORGANNWG
CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL (CYSAG)
Y CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG (CYS) AR GREFYDD, GWERTHOEDD A
MOESEG

2022-2023

NEGES GAN CYSAG/CYS BRO MORGANNWG

Daeth blwyddyn academiaidd 2022-2023 â chyfleoedd i ddatblygu cwricwlwm ategol ar gyfer crefydd, gwerthoedd a moeseg. Anogwyd ymarferwyr dysgwyr cynradd a rhai o Flwyddyn 7 i gydweithio, cyd-adeiladu a datblygu eu dyluniad cwricwlwm i roi cyfleoedd i ddysgwyr ddatblygu eu hystod o wybodaeth, medrau a phrofiadau yn unol ag elfennau gorfodol a statudol Cwricwlwm Cymru. Cydbwysodd ymarferwyr uwchradd ddatblygiadau'r Cwricwlwm i Gymru ochr yn ochr â gofynion y cwricwlwm etifeddiaeth, a manylebau cymwysterau cysylltiedig.

Cyflwynodd Cymwysterau Cymru ddau ymgynghoriad ynghylch eu cynigion ar gyfer TGAU newydd a'r cynnig ehangach o gymwysterau a fydd yn disodli'r cymwysterau presennol ar gyfer dysgwyr o dan y Cwricwlwm i Gymru. Anogwyd CYSAG/CYS ac ymarferwyr lleol i leisio eu barn ar y cynigion, oherwydd pwysigrwydd y newidiadau i ddysgwyr y dyfodol.

Hoffem ddiolch i bawb yn y sector addysg rhanbarthol am y gwaith rhagorol rydych chi'n ei wneud i ofalu am blant a phobl ifanc ym Mro Morgannwg, eu cefnogi a'u haddysgu, gan ystyried lles dysgwyr, drwy'r cyfnod parhaus hwn o addasu ar ôl y pandemig ynghyd â datblygiadau a gofynion y Cwricwlwm i Gymru.

Mae'r Awdurdod Addysg Lleol (AALI) a CYSAG/CYS wedi gallu rhoi cymorth i ysgolion drwy e-byst, llythyrau, gwybodaeth briffio a thrwy bartneriaeth â Gwasanaethau Addysg ar y Cyd Consortiwm Canolbarth y De (GACCCD). Rhoddodd Ymgynghorydd Cysylltiol GACCCD ar gyfer AG/CGM a CYSAGgyngor a chymorth i ysgolion ar bynciau academiaidd addysg grefyddol (AG), astudiaethau crefyddol (AstC), crefydd, gwerthoedd a moeseg (CGM) a gweithredoedd dyddiol cyd-addoli (GDC) drwy gydol y cyfnod hwn. Mae'r Ymgynghorydd Cyswllt wedi gweithio gyda Chymdeithas Cyngorau Cyngori Sefydlog Cymru ar Addysg Grefyddol (CCYSAGC) a'r Panel Cyngori Cenedlaethol ar Addysg Grefyddol (PYCAG). Yn ogystal, mae Clerc CYSAG/CYS wedi parhau i ddosbarthu a derbyn gohebiaeth berthnasol i ysgolion. Cynhaliwyd cyfarfodydd CYSAG / CYS ar-lein ar gyfer pob un o'r tri chyfarfod tymor.

Hoffai'r aelodau atgoffa ymarferwyr sy'n ymwneud ag AG/AstC/CGM bod y CYS/CYSAG yma i'w cefnogi gyda chynghor ar addysgu, dysgu ac adnoddau. Yn ogystal, mae cefnogaeth gan y CYS/CYSAG hefyd ar gael ar gyfer Cydaddoli Dyddiol (CAD).

Mae CYS/CYSAG Bro Morgannwg yn croesawu gohebiaeth drwy'r manylion cyswllt isod.

Clerc SACRE/SAG: fwright@valeofglamorgan.gov.uk

Adran 1: Gwybodaeth am CYSAG/CYS

1.1 Dyletswydd i sefydlu CYSAG/CYS

Mae angen i bob awdurdod lleol (ALI) sefydlu Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG) a Chyngor Ymgynghorol Sefydlog (CYS) mewn Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn ei ardal leol. Darperir amlinelliad clir o swyddogaeth CYSAG yng Nghylchlythyr 10/94 Cymru, ac eglurir swyddogaeth ACA yn y Cwricwlwm i Gymru, 2021, deddfwriaeth a chanllawiau cysylltiedig. Bydd CYSAGau yn parhau i fod tan y bydd y broses o gyflwyno'r Cwricwlwm i Gymru wedi'i gwblhau ym mis Medi 2026. Tan hynny mae CYSAGau a CYSau yn cyd-fodoli. Ym Bro Morgannwg mae CYSAG a CYS yn cyfarfod gyda'i gilydd ac mae'r Awdurdod Lleol wedi cytuno i'r un corff gyflawni'r ddwy swyddogaeth.

Mae CYSAG/CYS yn cynghori'r Awdurdod Addysg ar faterion sy'n ymwneud â darparu AG, CGM a CAD ac mae'n gyfrifol am sefydlu corff ad hoc, y Gynhadledd Maes Llafur Cytûn (CMLIC), i gynhyrchu neu ystyried diwygiadau i'r Maes Llafur cytûn (MLIC) ar gyfer Addysg Grefyddol a CGM.

1.2 Cyfansoddiad CYSAG/CYS

Penderfynir aelodaeth y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG) gan Ddeddfau Addysg 1944, 1993, Deddf Diwygio Addysg 1988. Mae aelodaeth y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGM) yn cael ei bennu gan Ddeddf Cwricwlwm ac Asesu 2021 yng Nghymru. Mae gan CYSAG/CYS dri grŵp cyfansoddol; mae gan bob grŵp hawl i un bleidlais:

- aelodau a benodwyd i'r grŵp i gynrychioli crefydd, enwad neu argyhoeddiad athronyddol di-grefydd, i'r graddau y mae'n gyson â chyflawni swyddogaethau'r grŵp yn effeithlon, yn adlewyrchu'n fras gryfder cymesur y grefydd, enwad neu argyhoeddiad athronyddol anghrefyddol hwnnw yn yr ardal
- cymdeithasau sy'n cynrychioli athrawon/ymarferwyr
- yr Awdurdod Lleol (ALI).

Dyletswydd ALI Bro Morgannwg yw sicrhau bod aelodau'r grwpiau yn cael eu penodi a'u bod yn gynrychioliadol.

1.3 Aelodaeth CYSAG/CYS

Rhestrir yr Aelodau sy'n cynrychioli pob un o'r grwpiau hyn ar gyfer 2022-2023 yn Atodiad 1.

1.4 SWYDDOGAETHAU CYSAG/CYS

Prif swyddogaethau CYS/CYSAG yw:

- cynghori'r ALI am AG, CGM a CAD
- ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod adolygu'r maes llafur cytûn (MLIC)
- ystyried ceisiadau gan ysgolion ar gyfer penderfyniadau (i'w heithrio o'r gofyniad i addoli fod yn "Gristnogol")

- cyhoeddi adroddiad blynyddol ar ei waith
- chwarae rhan yn y weithdrefn gwyno statudol leol lle mae achosion sy'n ymwneud ag AG, CGM a CAD

Gall cyngor i'r ALI ymwneud ag:

- addysgeg
- y dewis o adnoddau addysgu
- darparu dysgu proffesiynol
- unrhyw fater arall sy'n ymwneud ag AG, AstC, CGM a CAD y mae CYSAG/CYS yn ei ystyried yn briodol

1.5 COFNOD O GYFARFODYDD

Yn ystod y flwyddyn academaidd 2022-2023 cynhaliwyd dau gyfarfod o CYSAG/CYS ar blatfform rhithwir Microsoft Teams, ac roedd un yn bersonol mewn ysgol leol yn ystod blwyddyn academaidd 2022-2023. Cynhaliwyd y cyfarfodydd ar:

- Dydd Mercher 14 Rhagfyr 2022
- Dydd Mercher 8 Mawrth 2023
- Dydd Mercher 14 Mehefin 2023

Mae cofnod o brif eitemau'r agenda a drafodwyd yn ystod y cyfarfodydd yn Atodiad 2.

1.4 DOSBARTHU'R ADRODDIAD

Mae copïau o'r adroddiad hwn wedi eu dosbarthu i'r sefydliadau a restrir yn Atodiad 3.

Adran 2: CYNGOR A RODDWDYD GAN CYSAG/CYS

2.1 Y Maes Llafur Cytûn Lleol

Ym mis Chwefror 2022, cymeradwydd yr ALL i ail-fabwysiadu maes llafur cytunedig cyfredol Bro Morgannwg ar gyfer AG, gyda dealltwriaeth y byddai'r maes llafur yn cael ei ddisodli gan faes llafur cytunedig y Cwricwlwm i Gymru wrth iddo gael ei gyflwyno ar draws ysgolion a lleoliadau o fis Medi 2022. Mae ysgolion uwchradd wedi cael eu cynghori i barhau i ddilyn y maes llafur hwn nes cwblhau'r gwaith o gyflwyno CGM.

Yn 2022 cytunodd Awdurdod Lleol Bro Morgannwg ar faes llafur ar gyfer CGM o dan y Cwricwlwm newydd i Gymru.

Mae copïau o'r ddau faes llafur y cytunwyd arnynt ar gael ar wefan y cyngor, gwefan GACCCD a chan Glerc CYSAG/CYS. [Y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol \(valeofglamorgan.gov.uk\)](http://valeofglamorgan.gov.uk) [Repository - CSC \(cscjes-cronfa.co.uk\)](http://Repository - CSC (cscjes-cronfa.co.uk))

2.2 Safonau mewn Addysg Grefyddol a Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg

Mae CYSAG/CYS yn rhoi cyngor i'r ALL ar safonau mewn AG/AstC/CGM Mae newidiadau i ganllawiau Llywodraeth Cymru ar ddata perfformiad ysgolion ac adrodd ar ddata asesu wedi newid y ffordd y mae CYSAG/CYS wedi gallu monitro perfformiad ysgolion mewn AG/AstC/CGM. Adolygiad CYSAG/CYS Adroddiadau arolygu Estyn i nodi a rhannu arfer effeithiol ac i gefnogi ysgolion ag Addysg Grefyddol, CGM, datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol a CAD. Gwahoddir ymarferwyr i rannu eu harferion da gydag aelodau CYSAG / CYS yn y cyfarfodydd tymhorol. Mae CYSAG/CYS yn annog cydweithio rhwng ysgolion i nodi a chefnogi arfer da.

Mae CYSAG/CYS yn parhau i argymhell yr adnoddau canlynol i ymarferwyr, penaethiaid a llywodraethwyr ysgolion yr ardal i nodi arfer a safonau da:

Cyhoeddiadau [Estyn](#):

- [Sut rydym yn arolygu arolygiadau o 2023](#)
- [Yr hyn a Arolygwn Ysgolion a gynhelir ac UCDAu – ar gyfer arolygiadau o 2023.](#)

Ar gyfer darpariaeth Addysg Grefyddol i ddysgwyr sy'n astudio'r cwricwlwm etifeddol cyn bo hir:

- [Addysg Grefyddol mewn Ysgolion Uwchradd \(ESTYN, Mehefin 2013\)](#)
- [Addysg Grefyddol yng nghyfnod allweddol 2 a chyfnod allweddol 3 \(ESTYN, Mehefin 2018\)](#)
- [Adolygiad o'r cwricwlwm 16-19 presennol yng Nghymru](#)

2.3 Cwricwlwm

Cwricwlwm i Gymru:

Mae CYSAG wedi cael diweddariadau tymhorol a chynghor manwl gan Ymgynghorydd Cyswllt GACCCD ar gyfer AG/CGM/AstC a CYSAG/CYS ynghylch datblygiadau'r cwricwlwm. Gyda phasio'r Bil Cwricwlwm ac Asesu (Cymru), addysg grefyddol, o fis Medi 2022 mae CGM wedi ffurfio rhan o'r Cwricwlwm i Gymru. Bydd CGM yn ofyniad cwricwlwm gofynnol o 3 oed tan 16 oed a bydd yn rhan o Faes Dysgu a Phrofiad y Dyniaethau. Mae Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021 wedi dileu hawl rhieni i dynnu plant yn ôl o'r pwnc academaidd cyfan CGM neu ran ohono yng Nghymru wrth iddo gael ei weithredu drwy bob grŵp blwyddyn - Medi 2023 ar gyfer BI 8, 2024 ar gyfer BI 9, 2025 ar gyfer BI 10 ac yn olaf 2026 ar gyfer BI 11. Mae hyn yn dod â CGM yn unol â phob pwnc academaidd arall yn y Cwricwlwm i Gymru. Mae pob ysgol yn ymwybodol o'r gofyniad i roi sylw i faes llafur y Cwricwlwm i Gymru 2021 y cytunwyd arno'n lleol a'r canllawiau statudol ar Hwb.

Mae hawl gyfreithiol rhieni i dynnu eu plentyn yn ôl o CAD yn dal yn ei le. Felly, cynghorodd CYSAG / CYS ysgolion i sicrhau bod pwnc academaidd CGM a CAD yn endidau ar wahân ac unigryw mewn polisi, cynllunio a chyflawni, oherwydd y gofynion cyfreithiol gwahanol. Trafododd CYSAG/CYS, yn ôl yr angen, ymholiadau a phryderon rhanddeiliaid ynghylch y mater hwn. Ystyriodd y CYSAG/CYS y newidiadau i CGM fel un o ofynion statudol y Cwricwlwm i Gymru gan nodi ei fod yn orfodol i bob dysgwr rhwng 3 ac 16 oed.

Cynghorwyd CYSAG/CYS am bwysigrwydd CGM 'gwrthrychol, beirniadol a lluosog', yn unol â'r newid yn yr hawl i dynnu'n ôl yn y Cwricwlwm i Gymru. Mae GACCCD wedi rhoi cynghor ar CGM, AG, AstC a CAD i Brif Bartner Gwella y rhanbarthau, Partneriaid Gwella a'r ymarferwyr a'r llywodraethwyr hynny sydd wedi ymgysylltu â dysgu proffesiynol, cyfarfodydd rhwydwaith ac ardaloedd cymunedol ar ardal gwefan GACCCD. Mae'r gwahanol ofynion cyfreithiol ar gyfer CAD o'i gymharu â phwnc CGM wedi'u hesbonio a'u enghreifftio mewn dysgu proffesiynol a chynghor GACCCD i ysgolion.

Rhaid i ysgolion roi sylw i'r canllawiau crefydd, gwerthoedd a moeseg statudol ar Hwb. Trafodwyd y canllawiau yn CYSAG/CYS a'u rhannu ag ymarferwyr.

Bu CYSAG a'r CYS yn trafod datblygiad ysbrydol yn fframwaith y Cwricwlwm i Gymru presennol. Un o nodweddion y [Pedwar Diben](#) o'r cwricwlwm yw y bydd dysgwyr yn cael cefnogaeth i ddatblygu fel unigolion iach a hyderus, yn barod i fyw bywydau boddhaus fel aelodau gwerthfawr o'r gymdeithas. Mae gan CGM lawer o gyfraniadau gwerthfawr ac unigryw i'w gwneud i hyn.

Hysbyswyd CYSAG/CYS am ymgynghoriadau Cymwysterau Cymru ynghylch TGAU AstC a chymhwyster sgiliau ehangach ar gyfer 2025 ymlaen, yn gysylltiedig â'r Cwricwlwm i Gymru, a'i annog i ymateb. Rhannwyd trafodaeth ar y cynigion yn CCYSAGC gyda CYSAG/CYS. Cyflwynwyd ymateb grŵp ar ran y pum CYSAG/CYS yn rhanbarth Consortiwm Canolbarth y De (GACCCD). Lleisiodd ymarferwyr ar CYSAG/CYS eu pryderon ac anghenion eu dysgwyr ar gyfer y cymwysterau newydd, gan dynnu sylw at y cymhwyster TGAU AstC presennol ddim yn addas i bob dysgwr, yn enwedig yn yr amser cwricwlwm gostyngedig, y maent yn aml yn cael eu dyrannu. Mae hyn wedi arwain at ostyngiad yn nifer y ceisiadau carfan llawn. Mynegodd yr ymarferwyr ar CYSAG/CYS eu dewis ar gyfer cymwysterau arddull cyn 2017, a oedd yn cynnig dau fanyleb, ac opsiwn cwrs byr. Nodwyd hefyd bod y newid mewn mesurau llwyddiant ar gyfer TGAU wedi lleihau'n sylweddol y cofrestriadau cwrs byr, gan arwain at effaith ddilynol ar gofnodion TAG. Anogwyd ymarferwyr i ymgysylltu â grwpiau cynghori CBAC i drafod y cymhwyster newydd ar gyfer 2025. Fel rhan o'r cynnig cymwysterau ehangach, ymgynghorodd Cymwysterau Cymru ar ddau opsiwn ar gyfer cymwysterau sgiliau ehangach sy'n gysylltiedig

â CGM. Anogwyd aelodau CYSAG/CYS i ystyried gwybodaeth CCYSAGC ar hyn, ynghyd ag adborth yr ymarferydd i gyflwyno eu hymatebion eu hunain i'r ymgynghoriad hwn.

Cwricwlwm i flynyddoedd 8-13:

Ail-fabwysiadwyd y gwaddol ar gyfer [maes llafur cytûn Bro Morgannwg](#) AG gan yr ALL ac mae'n parhau i gael ei ddilyn gan ddysgwyr ym mlwyddyn wyth ac uwch yn ystod blwyddyn academaidd 2022-23. Mae'r hawl i dynnu'n ôl yn dal i fod ar waith i ddysgwyr o dan y cwricwlwm etifeddiaeth, ac mae canllawiau CCYSAGC ar yr hawl hon, wedi'u dosbarthu gan CCYSAGC/CYSAG/CYS i bob ysgol/lleoliad:

[Rheoli'r Hawl i Dynnu'n Ôl o Addysg Grefyddol, 2017](#)

Hysbyswyd CYSAG/CYS am y tueddiadau cenedlaethol mewn Addysg Grefyddol/AstC a'r gostyngiad parhaus mewn cofrestrïadau ar gyfer TGAU a TAG ers 2017. Cyhoeddodd Cyngor Addysg Grefyddol Cymru a Lloegr adroddiad a rhanwyd hyn gyda CYSG/CYS, a oedd yn trafod pryderon a rannwyd wedyn gyda CCYSAGC a PYCAG. Mynegodd ymarferwyr eu profiadau, eu rhesymau a'u pryderon eu hunain ynghylch gostyngiad yn nifer y cofrestrïadau trwy CYSAG/CYS a chyfarfodydd rhwydwaith GACCCD.

Cymorth Cwricwlwm

Bydd CYSAG/CYS Bro Morgannwg yn parhau i ddarparu deunyddiau cefnogol, yn ogystal â'r maes llafur cytûn, er mwyn cefnogi ymarferwyr yn eu gwaith o gynllunio'r cwricwlwm ac o ran addysgeg, gan gynnig gwybodaeth, sgiliau a phrofiadau eang i ddysgwyr ledled y rhanbarth. Y bwriad yw i'r rhain fod yn ddogfennau, deunyddiau ac adnoddau 'byw' i adlewyrchu esblygiad y Cwricwlwm i Gymru.

Mae CYSAG/CYS yn dal i gydnabod ac yn cefnogi'r ystod eang o adnoddau a chyfleoedd dysgu proffesiynol sydd ar gael a ddarperir gan CBAC ac ymarferwyr GACCCD ar gyfer AG, AstC a CGM.

Awgrymiadau CYSAG/CYS i Awdurdod Addysg Bro Morgannwg

- Parhau i hyrwyddo a chefnogi cydweithio a chydweithredu ysgolion e.e. gwaith clwstwr i sicrhau pontio llwyddiannus ar hyd y continwwm dysgu.
- Parhau i hyrwyddo dysgu proffesiynol i ymarferwyr ar gyfer y cwricwlwm e.e. gan GACCCD, CBAC a darparwyr allanol.
- Sicrhau bod pob ymarferydd yn ymwybodol o'r newidiadau deddfwriaethol ar gyfer CGM, gan gynnwys yr elfennau gorfodol a statudol.
- Sicrhau bod pob pennaeth a llywodraethwr yn ymwybodol o'r gofyniad am CGM 'gwrthrychol, beirniadol a lluosog', gan gynnwys sicrhau bod hyn hefyd yn berthnasol i siaradwyr gwadd allanol, ymwelwyr a sefydliadau eraill.
- Annog pob ymarferydd i ddefnyddio Hwb a'r adnoddau sydd ar gael.
- Atgoffa ysgolion uwchradd bod AG statudol yn dal yn ddisgwyliedig yng nghyfnod allweddol pedwar a phump, yn unol â Chwricwlwm 2008 a maes llafur cytûn lleol. Bydd angen i ysgolion adolygu eu darpariaeth bresennol i sicrhau ei fod yn bodloni gofynion cwricwlwm 2008 a'r maes llafur cytûn lleol.

2.4 Canlyniadau arholiadau

Trwy rwydweithiau ymarferwyr GACCCD, cafodd ysgolion eu diweddarau ar y newidiadau i fanylebau TGAU a TAG 2023 ar gyfer AstC.

Nid yw data penodol ar gyfer canlyniadau arholiadau bellach yn cael ei drafod a'i gyflwyno yn CYSAG/CYS yn unol â chais Llywodraeth Cymru.

2.5 Adroddiadau Arolygon Ysgol

Er mwyn cyflawni ei swyddogaethau'n effeithiol, mae'r CYSAG/CYS yn ystyried adroddiadau arolygu ac arolygon Estyn. Cyhoeddwyd canfyddiadau arolygu wyth ysgol gynradd ac un uwchradd. Gwnaed sylwadau cadarnhaol gan Estyn sy'n berthnasol i AG a CGM ynghyd â darparu Addysg Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol a CAD. Roedd CYSAG/CYS yn falch o nodi'r sylwadau cadarnhaol hyn.

Mae materion yn cael eu hamlygu gan Estyn ynghylch AG, CGM, Addysg Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol neu CAD yn cael eu dilyn gan yr Awdurdod Addysg Lleol. Ni wnaeth Estyn unrhyw argymhellion o'r fath o ran AG, CGM, Addysg Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol neu CAD yn benodol yn yr adroddiadau arolygu a gyhoeddwyd ym Mro Morgannwg yn ystod y cyfnod academiaidd hwn.

Mae CYSAG/CYS yn ymwybodol o'r newidiadau parhaus yng nghynnwys y naratif adrodd gan ESTYN yn eu hadroddiadau arolygu ysgolion. Mae'r newidiadau hyn yn ei gwneud hi'n anoddach i CYSAG/CYS gyflawni un o'i swyddogaethau statudol, monitro darpariaeth Addysg Grefyddol, CGM a CAD mewn ysgolion yn yr Awdurdod. Mae pryderon yn ymwneud â'r newidiadau hyn a'r arddull lai addysgiadol ar AG, CGM, Addysg Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol a CAD wedi cael eu rhannu gyda CCYSAGC, ESTYN, yr Awdurdod Lleol a Llywodraeth Cymru. Mae trafodaethau'n parhau o ran monitro'r ddarpariaeth cwricwlwm, addysgeg a safonau yn y meysydd hyn.

2.6 Dysgu proffesiynol

Mae CYSAG/CYS wedi parhau i ddarparu cyngor ac arweiniad i gyfeirio ysgolion ar gael mynediad at ddysgu proffesiynol ar gyfer addysgeg ac adnoddau. Mae GACCCD, fel darparwr rhanbarthol gwasanaethau gwella ysgolion a chymorth dysgu proffesiynol i ysgolion ac ymarferwyr, wedi darparu ystod eang o raglenni, deunyddiau a dulliau dysgu proffesiynol a rennir gydag ysgolion yn y rhanbarth.

Penododd GACCCD Ymarferydd Arweiniol ar gyfer AstC i arwain y cyfarfodydd rhwydwaith hanner tymor ar gyfer ymarferwyr uwchradd. Ffocws y cyfarfodydd rhwydwaith oedd gwella safonau TGAU AstC. Fodd bynnag, derbyniodd yr ymarferwyr a fynychodd hyfforddiant ar TAG AstC, Agored Cymru 'Archwilio Bydolygon' a CGM ym maes profiad a dysgu'r dyniaethau (MDaPh). Fe'u diweddarwyd ar waith CYSAG/CYS, CCYSAGC a chyrrff a chyhoeddiadau perthnasol eraill. Roedd ffocws hefyd ar gymedroli, rhannu arfer da a chydweithio wrth ddatblygu adnoddau ar gyfer AstC.

Hwylusodd GACCCD rwydwaith ymarferwyr dyniaethau sylfaenol, rhwydwaith dan arweiniad athrawon, a fynychwyd gan ymarferwyr cynradd y dyniaethau a CGM. Cynigiwyd cyfarfodydd hanner tymor ar-lein ac maent yn canolbwyntio'n bennaf ar ddylunio'r cwricwlwm CGM a'r dyniaethau, gan rannu arfer da a chydweithio wrth ddatblygu adnoddau. Yn ogystal, sefydlwyd rhwydwaith ymarferwyr dyniaethau eilaidd, i annog trafodaethau rhyngddisgyblaethol, cydweithio a chyd-adeiladu o fewn maes profiad dysgu'r dyniaethau.

Cynghorwyd CYSAG/CYS fod GACCCD wedi buddsoddi mewn mwy o gapasiti, trwy gynyddu rôl cynghorwyr cyswllt pwnc i swydd llawn amser, ar gyfer darparu cefnogaeth bwrpasol ar gyfer AG/AstC/CGM, Addysg Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol a CAD. Mae hyn yn galluogi ysgolion i gael cefnogaeth uniongyrchol gan Gynghorydd Cyswllt AG/AstC/CGM a CYSAG/CYS, er enghraifft wrth ddatblygu eu dealltwriaeth o'r Cwricwlwm i Gymru, cynllunio a dylunio eu cwricwlwm CGM a'r Dyniaethau. Mae ysgolion clwstwr wedi cydweithio, gyda chefnogaeth yr ymgynghorydd i gyd-adeiladu a chydweithio eu dyluniad cwricwlwm CGM a'r Dyniaethau ar hyd y continwwm dysgu, o 3 i 16 oed. Mae cymorth pwrpasol yn cael ei broceru drwy Bartner Gwella ysgolion, sy'n caniatáu i ysgolion feithrin capasiti ac i gynyddu'r berchnogaeth ar y cyd ar gyfer datblygu'r cwricwlwm, addysgeg ac arweinyddiaeth. Mae'r model yn dod yn brif sbardun i sicrhau bod y Cwricwlwm i Gymru a darpariaeth dysgu proffesiynol yn cael ei wireddu, ac i gefnogi'r newidiadau cenedlaethol o ran gwerthuso, gwella ac atebolrwydd. Gall ymarferwyr a rhanddeiliaid eraill gael mynediad i'r rhaglen lawn o ddysgu ac adnoddau proffesiynol GACCCD ar addysgeg, cynnydd, dylunio cwricwlwm asesu a mwy.

2.7 Addysgeg ac Adnoddau i Ymarferwyr

Mae GACCCD wedi cynnig ystod o gyfleoedd dysgu proffesiynol, ar gyfer pob ymarferwyr yn y rhanbarth, yn canolbwyntio ar rannu arferion a grymuso athrawon. Mae enghreifftiau o'r dysgu, adnoddau a deunyddiau proffesiynol a rennir i gefnogi ysgolion gan GACCCD a CYSAG/CYS i'w gweld yn atodiad 6.

Gwahoddwyd ymarferwyr i rannu arfer dda gyda CYSAG yn y cyfarfodydd.

Argymhellion CYSAG/CYS i Awdurdod Addysg Bro Morgannwg

- Sicrhau bod pob ymarferydd AG/AstC/CGM yn ymwybodol o adnoddau, deunyddiau a chyfleoedd a rennir.

Adran 3: CYNGOR AR GYDADDOLI

Mae Cylchlythyr 10/94 y Swyddfa Gymreig yn nodi y dylai'r Awdurdod Addysg Lleol weithio gyda CYSAG/CYS i fonitro'r ddarpariaeth ar gyfer CAD a dylai ystyried gydag ef unrhyw gamau y gellir eu cymryd i wella'r ddarpariaeth o'r fath. Rhaid i'r gydaddoli fod "o natur Cristnogol ar y cyfan.". Mae'r weithdrefn "penderfyniad" yn caniatáu atal y gofynion hyn mewn perthynas â rhai neu'r holl ddisgyblion/dysgwyr mewn ysgol lle bernir eu bod yn amhriodol.

Trafodwyd cyngor yn CYSAG/CYS/ CCYSAGC a PYCAG ynghylch ymholiadau newydd am yr hawl i dynnu'n ôl ar gyfer CAD. Rhoddwyd cyngor yn uniongyrchol i ysgolion unigol gan Gynghorydd Cyswllt CCD.

Gwnaethpwyd CYSAG/CYS ac ysgolion unigol yn ymwybodol o ganllawiau ychwanegol ar gyfer CAD trwy rwydweithiau CCD, dysgu proffesiynol, ac ardaloedd cymunedol:

- [Canllawiau atodol: cydaddoli mewn ysgolion anenwadol 2017](#)
- [CANLLAWIAU CCYSAGC AR DYNNU DISGYBLION YN ÔL O GYDADDOLI, Hydref 2021](#)[Canllawiau atodol: cydaddoli mewn ysgolion anenwadol](#)

3.1 Adroddiadau Arolygon Ysgol

Mae CYSAG/CYS wedi parhau i sicrhau ei fod yn cefnogi ysgolion i gyflawni eu gofynion statudol ar gyfer cydaddoli a darparu profiad CAD gwerth chweil i ddisgyblion. Mae CYSAG/CYS wedi monitro adroddiadau arolygu Estyn ar gyfer argymhellion sy'n ymwneud â CAD a Addysg Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol ac mae'r ALI yn dilyn unrhyw

ddiffyg cyflawni gofynion statudol drwy ofyn am eu cynllun gweithredu. Mae CYSAG/CYS wedi parhau i hysbysu ysgolion am wybodaeth ac adnoddau priodol sy'n ymwneud â CAD.

Arolygir CAD ar wahân i bynciau academiaidd AG, AstC a CGM ond mae hefyd yn eistedd o fewn IA4 o dan Addysg Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol a chyfeirir ato'n benodol. "Ym mhob ysgol nad yw'n darparu addysg enwadol, dylai arolygwyr ystyried a oes gweithredoedd priodol o gydaddoli." Nid oedd unrhyw arwydd o ddiffyg cydymffurfio â gofynion statudol mewn perthynas â CAD yn yr adroddiadau arolygu ar gyfer y rhanbarth ar gyfer 2022-2023.

Awgrymiadau CYSAG/CYS i Awdurdod Addysg Bro Morgannwg

- Sicrhau bod gan bob ysgol fynediad at ddogfennau canllawiau cydaddoli:
 - Canllawiau CCYSAGC ar dynnu disgyblion o gydaddoli, 2021
 - Canllawiau atodol: cydaddoli mewn ysgolion anenwadol 2017
 - Canllawiau atodol: cydaddoli mewn ysgolion anenwadol 2013
- Ystyried defnyddio dogfennau hunanwerthuso ysgolion i ddarparu gwybodaeth am ddarpariaeth a safonau CAD.
- Sicrhau bod ysgolion yn cydymffurfio â'r gofynion statudol mewn perthynas â CAD.

3.2 Ceisiadau i'w penderfynu arnynt

Ni dderbyniwyd ceisiadau gan ysgolion am benderfyniadau i gael eu gwneud ar ddiddymu'r gofynion i CAD fod yn gyfan gwbl neu'n bennaf o natur Gristnogol.

3.3 Ymweliadau Ysgol

Ni fu unrhyw ymweliadau ysgol gan CYSAG / CYS yn 2022-2023.

Y gobaith yw y bydd aelodau CYSAG/CYS yn gallu ymweld ag ysgolion a'n bod yn cyflwyno system hybrid gydag o leiaf un cyfarfod am bob blwyddyn academiaidd yn cael ei gynnal yn un o ysgolion Bro Morgannwg.', gyda mewnbwn gan ymarferwyr, arweinwyr a dysgwyr. Y gobaith yw y gellir ailsefydlu ymweliadau i arsylwi CAD.

Awgrymiadau CYSAG/CYS i Awdurdod Addysg Bro Morgannwg

- Er mwyn i CYSAG / CYS ymweld â mwy o ysgolion yn 2023-2024.
- I'r Awdurdod Addysg Lleol gyfeirio unrhyw ymholiadau CAD at CYSAG/CYS am gymorth.

Adran 4: CRYNODEB O FEYSYDD ERAILL

4.1 CCYSAGG

Mae CYSAG yn parhau i gefnogi gwaith CCYSAGC ac yn cydnabod gwerth y corff wrth hyrwyddo AG/AstC/CGM a CAD yn genedlaethol. Gwahoddir CYSAG i anfon hyd at bedwar aelod i bob cyfarfod CCYSAGC yn y tymor ac mae Cynghorydd Cyswllt GACCCD ar gyfer AG/AstC/CGM a CYSAG yn cael adborth rheolaidd ganddynt a chynrychiolwyr eraill sy'n mynychu cyfarfodydd CCYSAGC. Cynhelir trafodaethau llawn yn CYSAG/CYS ar y materion a godwyd gan CCYSAGC. Mae dau o'r ymarferwyr o'r pwyllgor CYSAG/CYS yn gwasanaethu aelodau Pwyllgor Gweithredol CCYSAGC, ar ôl pleidleisio i mewn yn ystod haf 2023. Cynhaliwyd pob cyfarfod CCYSAGC ar gyfer 2022-2023 a'r CCB ar-lein gan ddefnyddio platfform rhithwir ZOOM.

4.2 Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol (PYCAG)

Cynrychiolwyd CYSAG yn llawn ar PYCAG gan Gynghorydd Cyswllt GACCCD ar gyfer AG/AstC/CGM a CYSAG. Mae hyn wedi rhoi gallu i'r CYSAG/CYS gael gwybod am y datblygiadau diweddaraf yng Nghymru a chwarae rhan allweddol wrth gyfeirio penderfyniadau a pholisïau sy'n effeithio ar Addysg Grefyddol. Mae'r PYCAG wedi gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid eraill wrth ddatblygu'r cwricwlwm newydd, ac eleni ar ddatblygu canllawiau statudol ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn y Cwricwlwm i Gymru. Mae CYSAG/CYS hefyd wedi derbyn adroddiadau a gwybodaeth eleni gan Estyn, a Llywodraeth Cymru yn ymwneud â CGM.

4.3 Hyfforddi aelodau CYSAG

Fel rhan o hyfforddiant i aelodau, mae CYSAG/CYS wedi:

- rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r aelodau am ddatblygiadau AG/AstC/CGM a chydaddoli drwy gyflwyniadau rheolaidd, trafodaethau a chyngor gan Ymgynghorydd Cyswllt GACCCD dros AG/AstC/CGM a CYSAG i aelodau CYSAG/CYS.
- trafod bwriadau i gynnal cyfarfodydd yn y dyfodol mewn addoldai ym Mro Morgannwg i aelodau ymgyfarwyddo â'r cymunedau ffydd.
- ystyried adfer cyfarfodydd a gynhelir mewn ysgolion lleol fel y gall aelodau weld cyd-destunau addysgol uniongyrchol ar gyfer AG/AstC/CGM yn ysgolion Bro Morgannwg a chael cyfleoedd i gael trafodaethau gan athrawon, arweinwyr a dysgwyr AG/AstC/CGM

- gwahodd yr aelodau i fynychu tri chyfarfod blynyddol Cymdeithas CYSAGau Cymru (CCYSAGC) yn ogystal â sicrhau bod y CYSAG yn cael ei gynrychioli yn CCYSAGC gan yr Ymgynghorydd Cyswllt GACCCD dros AG/AstC/CGM a roddodd adborth manwl o'r cyfarfodydd hyn i aelodau'r CYSAG
- rhannu sesiynau hyfforddi gweminar ar-lein am ddim, gyda Chymdeithas Genedlaethol y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CCCYSAG) <https://nasacre.org.uk/training-and-support/>
- darparu llawlyfr CCYSAGC ar gyfer aelodau newydd o CYSAG/CYS <https://drive.google.com/file/d/1Fblfp8Wk5NZFUZD1BFcBpxy0r5pBkavK/view>
- [Cynigiodd GACCCD ddysgu proffesiynol 'Aelodau Newydd i CYSAG/CYS' ar 24 Mai 2023, trwy nodiadau papur briffio a gweminar rhyngweithiol ar-lein.](#)

4.4 Cynrychiolaeth Ieuenctid ar CYSAG/CYS

Mae CYSAG/CYS wedi bod yn archwilio posibiladau o ran cynrychiolaeth ieuenctid neu fforwm ieuenctid i AG/AstC/CGM glywed a chefnogi llais a chyfraniad y dysgwr. Mae CYSAG/CYS wedi cynnal trafodaeth gychwynnol ar y cyfle posibl hwn a bydd yn ystyried cydweithio ag ysgolion uwchradd o fewn yr ALL i ystyried y ffordd orau o sicrhau bod lleisiau pobl ifanc yn cael eu clywed mewn perthynas â materion sy'n effeithio ar eu haddysg mewn AG/AstC/CGM, Addysg Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol ac ar faterion sy'n ymwneud â CAD. Bydd cynlluniau ar gyfer 'Fforwm Ieuenctid ar gyfer AG/AstC/CGM' yn cael eu harchwilio ymhellach gyda'r Awdurdod Addysg Lleol, GACCCD ac ysgolion.

APPENDIX 1 BRO MORGANNWG AELODAETH CYSAG/CYS 2022-23

Pwyllgor C - Awdurdod Lleol (6 lle)

Y Cynghorydd Eddie Williams (Cadeirydd)	Awdurdod Lleol
y Cynghorydd Nic Hodges	Awdurdod Lleol
Y Cynghorydd Susan Lloyd-Selby	Awdurdod Lleol
Y Cynghorydd Ewan Goodjohn	Awdurdod Lleol
Y Cynghorydd Rhys Thomas	Awdurdod Lleol
Rôl Wag	Awdurdod Lleol

Pwyllgor B - Cymdeithasau athrawon (8 lle)

Carys Toozer	NEU
Jean-Marc Alter	Cymdeithas Genedlaethol yr Ysgolfeistri ac Undeb yr Athrawesau
Tyler Saunders	Cymdeithas Genedlaethol yr Ysgolfeistri ac Undeb yr Athrawesau

Rôl Wag

Rôl Wag

Rôl Wag

Rôl Wag

Rôl Wag

Pwyllgor A - Enwadau crefyddol ac argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol (12 lle)

Moawia Bin-Sufyan	Islam
Dr Ramez Delpak	Ffydd y Bahá'í
Y Parch Phillip Hibbert	Bedyddwyr
Kalpana Natarajan	Hindŵaeth
Elaine Holley	Bedyddwyr
Kathy Riddick (Is-gadeirydd)	Dyneiddiaeth
Claire Lewis	Yr Eglwys yng Nghymru
Bernadette Vella-Jones	Yr Eglwys Gatholig
Rôl Wag	Iddewiaeth
Rôl Wag	Siciaeth
Rôl Wag	Eglwysi Rhyddion
Rôl Wag	Bwdhaeth

Aelodau Cyfetholedig: 4 lle

Dafydd Treharne
Marged Williams
Rôl Wag
Rôl Wag

Swyddogion ALI

Trevor Baker	Pennaeth Strategaeth, Dysgu Cymunedol ac Adnoddau.
Jeremy Morgan	Clerc CYSAG/CYS
Donna Graves CYSAG/CYSx	Ymgynghorydd Cyswllt GACCCD ar gyfer AG/AstC/CGM a

ATODIAD 2: Cofnod Cyfarfodydd Bro Morgannwg a'r Prif Eitemau Agenda

Cynhaliwyd y cyfarfodydd ar-lein drwy Microsoft Teams

Dydd Mercher 14 Rhagfyr 2022

1. Croeso ac Ymddiheuriadau
2. CYSAG/CYS
 - 2.1 Ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd
 - 2.2 CYSAG a CYS
 - 2.3 Aelodaeth
 - 2.4 Cylch Gorchwyl/Cyfansoddiad
3. Cofnodion
4. Materion yn codi
5. Adroddiad Blynyddol CYSAG Bro Morgannwg 2021-2022
6. Cwricwlwm
 - 6.1 Hyfforddiant GACCCD i lywodraethwyr
 - 4.3 Hyfforddiant GACCCD i aelodau CYSAG/CYS
 - 6.3 Cynigion GACCCDMaes Llafur Cytûn Bro Morgannwg ar gyfer CGM
7. CCYSAGC
 - 7.1 Cofnodion drafft 29 Mehefin 2022
 - 7.2 Cyfarfod tymor yr hydref dydd Mercher 16 Tach 2022, 1:00pm
8. Cymwysterau
 - 8.1 Ymgynghoriad Cymwysterau Cymru 4 Hydref – 14 Rhagfyr 2022
 - 8.2 Agored Cymru 'Archwilio Bydolygon' ar gyfer Addysg Grefyddol statudol
9. Adroddiadau Estyn 2021-2022
10. Rôl CYSAG/CYS
 - 10.1 Monitro AG/AstC/CGM/Cydaddoli / Addysg Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol
 - 10.2 Ymweliadau ysgolion ar gyfer cyfarfodydd CYSAG/CYS
 - 10.3 Cefnogi Ysgolion
 - [Wythnos Ryng-ffydd](#) 13-20 Tachwedd 2022
 - [Diwrnod Cofio'r Holocost](#) – 27 Ionawr 2023, thema 'Pobl gyffredin'
 - Cefnogi deunyddiau ar gyfer CGM - gweithgor
 - Ymholiadau am gyngor ac adnoddau ar gyfer yr hawl i dynnu'n ôl, CGM 'gwrthrychol, beirniadol a lluosog', cynllunio'r cwricwlwm, dilyniant ac asesu, cydaddoli, cysylltiadau lleol â chymunedau ffydd a mwy
 - Canllawiau i ysgolion i sicrhau bod siaradwyr gwadd/gwesteion CGM yn cyd-fynd â'r dull CaW o drin CGM
11. Amserlen cyfarfodydd y dyfodol
12. Eitemau ar gyfer yr agenda nesaf
13. Unrhyw fater arall

Dydd Mercher 8 Mawrth 2023

1. Croeso ac Ymddiheuriadau
2. Cofnodion – adolygiad o gofnodion drafft o ddydd Mercher 14 Rhagfyr 2022
3. Materion yn codi
4. Diweddariadau
 - 4.1 Aelodaeth

- 4.2 Ymgynghoriad CYSAG/CYS
- 4.3 Adroddiad blynyddol Dosbarthu
- 4.4 Gwefan CYSAG/CYS y Fro
- 5. Adolygiad o'r maes llafur cytûn
- 6. Cwricwlwm i Gymru a chefnogaeth i ysgolion a llywodraethwyr
- 7. CCYSAGC
 - 7.1 Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 16 Tachwedd 2022
 - 7.2 Dyddiad cyfarfod y gwanwyn – Dydd Mawrth 21 Mawrth
 - 7.3 Enwebiadau gweithredol CCYSAGC
- 8. Cymwysterau
- 9. Cefnogi/galluogi deunyddiau ac adnoddau
- 10. Amserlen cyfarfodydd y dyfodol
- 11. Awgrymiadau ar gyfer Agenda Cyfarfodydd Haf 2023
- 12. Unrhyw fater arall

Dydd Mercher 14 Mehefin 2023

- 1. Croeso ac ymddiheuriadau (CYSAG/CYS)
- 2. Cofnodion (CYSAG/CYS)
- 3. Materion yn codi
- 4. Diweddariadau
 - 4.1 Aelodaeth
 - 4.2 Cyfansoddiad Cylch Gorchwyl CYSAG/CYS
- 5. Cwricwlwm i Gymru a Dysgu Proffesiynol (CYS/CYSAG)
 - 5.1 Gwybodaeth gan GACCCD
 - 5.2 CYSAG/CYS Dysgu Proffesiynol
 - 5.3 Llywodraethwr a Dysgu Proffesiynol CGM
- 6. CCYSAGC (CYSAG/CYS)
 - 6.1 Cofnodion cyfarfod y gwanwyn
 - 6.2 Gweithrediaeth CCYSAGC – pleidleisio
- 7. Cymwysterau - Ymgynghoriad ehangach TGAU CGM/AstC (CYS)
- 8. Adroddiadau Arolwg Estyn (CYSAG/CYS)
 - 8.1 Y newyddion diweddaraf am adroddiadau
 - 8.2 Llythyrau Estyn i ysgolion
- 9. Amserlen cyfarfodydd y dyfodol
- 10. Awgrymiadau ar gyfer eitemau agenda ar gyfer cyfarfod Hydref 2023 (CYSAG/CYS)
- 11. Unrhyw Fater Arall (CYSAG/CYS)

ATODIAD 3: CYLCHREDIAD YR ADRODDIAD BLYNYDDOL

BYDD COPÍAU'N CAEL EU HANFON YN ELECTRONIG AT Y CYRFF PERTHNASOL. BYDD YR ADRODDIAD HWN AR GAEL AR WEFANNAU'R AWDURDOD LLEOL A CCYSAGC I BARTÏON Â DIDDORDEB EU LAWRLWYTHO.

Rhestr o Sefydliadau y mae'r adroddiad hwn yn cael ei anfon atynt

- Aelodau CYSAG Bro Morgannwg:
- Adran Addysg a Hamdden Cyngor Bro Morgannwg
- Holl Ysgolion Bro Morgannwg
- Cymdeithas CYSAGau Cymru (CCYSAGC)
- Adran dros Addysg a Sgiliau
- Llywodraeth Cymru
- Y Llyfrgell Genedlaethol
- Canolfan Genedlaethol Addysg Grefyddol Cymru
- Consortiwm Canolbarth y De
- Estyn
- Mudiad Addysg Grefyddol (Cymru)
- Cyngor Addysg Grefyddol Cymru a Lloegr
- Swyddog Esgobaethol yr Eglwys yng Nghymru
- Swyddog Esgobaethol yr Eglwys Gatholig
- Cytun

ATODIAD 4:

CYNGOR BRO MORGANNWG

CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL (CYSAG)

CYFANSODDIAD A RHEOLAU SEFYDLOG

Cylch Gorchwyl

1. Cyngori'r ALL ar faterion sy'n gysylltiedig â chydaddoli mewn ysgolion sirol.
2. Cyngori'r ALL ar faterion sy'n gysylltiedig ag addysg grefyddol sy'n cael ei roi yn unol â'r maes llafur cytûn.
3. I benderfynu pryd, o fewn y raddfa amser statudol pum mlynedd, dylai'r ALL adolygu ei faes llafur cytûn.
4. Ystyried gyda'r ALL a Chynhadledd y Maes Llafur Cytûn ar unrhyw newidiadau sydd eu hangen i'r maes llafur cytûn.
5. Ystyried gyda'r ALL y gefnogaeth a gynigir i addysg grefyddol yn ei ysgolion, gan roi sylw arbennig i ddulliau addysgu, y dewis o ddeunyddiau addysgu a darparu hyfforddiant i athrawon.
6. Cynnig cyngor ar unrhyw faterion eraill sy'n ymwneud â'i swyddogaeth fel y mae'n gweld yn dda.
7. Cyhoeddi adroddiad blynyddol ar ei waith, a ddylai:
 - a. bennu unrhyw faterion y mae wedi cyngori'r ALL arnynt;
 - b. disgrifio yn fras natur y cyngor;
 - c. nodi ei resymau dros gynnig cyngor ar unrhyw faterion na chyfeiriwyd atynt yn y lle cyntaf gan yr ALL a

Dylai'r adroddiad hefyd ddilyn y canllawiau cyfredol gan Lywodraeth Cymru ar ei strwythur a'i wybodaeth y dylid eu cynnwys yn yr adroddiad.
8. Cymryd rhan yng ngweithdrefnau cwynion statudol yr ALL yn yr achosion hynny lle mae'r cwynion yn ymwneud ag addysg grefyddol a/neu gydaddoli.
9. Derbyn a gwneud penderfyniadau mewn perthynas â cheisiadau gan benaethiaid ysgolion sirol ar gyfer codi neu addasu'r gofynion bod yn rhaid i gydaddoli mewn ysgolion o'r fath fod yn Gristnogol yn gyfan gwbl neu'n bennaf.

Cyfansoddiad CYSAG ym Mro Morgannwg

10. Bydd CYSAG yn cynnwys tri grŵp sy'n cynrychioli:

- a. Y fath enwadau Cristnogol a chrefyddol eraill sydd, ym marn yr Awdurdod Lleol, yn adlewyrchu'n briodol y traddodiadau crefyddol yn yr ardal a hefyd penodi pobl sy'n cynrychioli deiliaid credoau di-grefydd yn yr un modd ag y maent yn caniatáu penodi deiliaid credoau crefyddol (adran 390 (4) (a) o, a pharagraff 4(2) (1) o Atodlen 31 i Ddeddf 1996.)

Rhaid i'r person a bennir o ran credoau di-grefydd a arddelir fod yn gyfatebol i gred grefyddol. I fod yn "gyffelyb" rydym o'r farn bod yn rhaid i'r credoau anghrefyddol yn unol â chyfraith achosion o dan Gonfensiwn Hawliau Dynol Ewrop a Deddf Hawliau Dynol 1998 gyrraedd y lefel angenrheidiol o gynganedd, difrifoldeb, cydlyniant a phwysigrwydd i ddenu amddiffyniad o dan Hawliau'r Confensiwn.

Mae penodiad yn ddibynnol ar farn CYSAG a fyddai deiliad credoau di-grefydd yn helpu i sicrhau bod y traddodiadau perthnasol yn ardal yr awdurdod lleol yn cael eu hadlewyrchu'n briodol yng Ngrŵp A. Mae penderfyniad terfynol apwyntiad yn nwylo CYSAG, gan eu bod yn y sefyllfa orau i asesu a oes gan CYSAG yr arbenigedd a'r profiad angenrheidiol i gyflawni ei swyddogaeth yn iawn.

- b. Y fath gymdeithasau sy'n cynrychioli athrawon a ddylai, ym marn yr Awdurdod Lleol, gael eu cynrychioli gan roi sylw i amgylchiadau'r ardal.
- c. Yr Awdurdod Lleol.

Gall y cyngor hefyd gynnwys aelodau cyfetholedig.

Mae CYSAG Bro Morgannwg wedi cytuno ar yr aelodaeth ganlynol:

Cynrychiolwyr o draddodiadau crefyddol, enwadau a deiliaid credoau anghrefyddol

Er mwyn optimeiddio effeithlonrwydd y CYSAG, ceisir aelodau o ystod eang o draddodiadau crefyddol a cheisir hefyd aelodau sy'n cynrychioli deiliaid credoau anghrefyddol a all fod yn uniongyrchol bresennol ym Mro Morgannwg ar unrhyw adeg.

Deuddeg lle o ystod o grefyddau, enwadau ac o grwpiau di-grefydd, a allai gynnwys, ond nid ydynt yn gyfyngedig i'r canlynol:

- Yr Eglwys yng Nghymru
- Yr Eglwys Gatholig
- Eglwysi Rhyddion
- Ffydd Bahá'í
- Bwdhaeth

- Hindŵaeth
- Islam
- Iddewiaeth
- Siciaeth
- Dyneiddiaeth

Cynrychiolwyr athrawon

8 lle o ystod o gymdeithasau athrawon. Rhaid i'r cynrychiolydd athrawon fod yn cael ei gyflogi ac yn gweithio mewn ysgol ym Mro Morgannwg ar hyn o bryd.

Yr ALL

6 aelod yn cynrychioli'r ALL.

Aelodau cyfetholedig (heb unrhyw hawliau pleidleisio)

Hyd at 4 aelod sydd â diddordeb mewn addysg grefyddol a chydaddoli ac sy'n gallu cynorthwyo'r pwyllgor wrth gyflawni ei swyddogaethau.

11. Bydd aelodaeth CYSAG Bro Morgannwg am gyfnod o bedair blynedd. Gellir ailbenodi unrhyw aelodau sy'n gadael.
12. Mae aelodaeth CYSAG yn amodol ar yr amod bod yr ALL wedi cymryd pob cam rhesymol i sicrhau ei hun bod y personau a benodwyd yn gynrychioliadol, fel y bo'n briodol, o'r enwadau, y cymdeithasau neu'r grŵp di-grefydd dan sylw.
13. Rhaid i aelodau sy'n cynrychioli cymdeithasau athrawon gynnwys athrawon addysg grefyddol.
14. Gall unigolion gael eu tynnu oddi ar CYSAG Bro Morgannwg os ydynt yn rhoi'r gorau i gynrychioli'r enwad, y gymdeithas, y grŵp argyhoeddiadau athronyddol di-grefydd neu'r Awdurdod y cawsant eu penodi i'w gynrychioli.
15. Gall unrhyw aelod o CYSAG Bro Morgannwg ymddiswyddo o'i rôl ar unrhyw adeg.
16. Bydd unrhyw aelod sy'n methu mynychu tri chyfarfod yn olynol heb ymddiheuriad yn rhoi'r gorau i fod yn aelod. Ni fydd unigolyn sydd wedi'i anghymhwysu fel hyn yn cael ei wahardd rhag cael ei ailbenodi gan y corff enwebu priodol.

Trafodion ar gyfer cyfarfodydd CYSAG ym Mro Morgannwg

17. Bydd CYSAG yn cyfarfod **dim** llai nag unwaith ym mhob tymor ysgol.
18. Bydd CYSAG yn ethol cadeirydd ac is-gadeirydd o'i aelodaeth yn y cyfarfod cyntaf ym mhob blwyddyn academiaidd. Ni fydd y cadeirydd na'r is-gadeirydd mewn unrhyw flwyddyn yn dod o'r un grŵp cynrychioliadol. Gellir ailbenodi cadeirydd sy'n gadael.
19. Ar unrhyw gwestiwn i'w benderfynu gan y CYSAG, dim ond y grwpiau cynrychioliadol ar y CYSAG fydd â hawl i bleidleisio a bydd gan bob grŵp un bleidlais. Cyn i bleidlais

ffurfiol gael ei chynnal bydd cyfle yn cael ei roi i bob grŵp cynrychioliadol benderfynu sut i bleidleisio.

20. Nid oes gan aelodau cyfetholedig hawl i bleidleisio.
21. Bydd yr agenda ar gyfer pob cyfarfod yn cael ei benderfynu gan y cadeirydd neu isgadeirydd mewn ymgynghoriad â'r clerc i CYSAG, Cynrychiolydd y Cyfarwyddwr Addysg a Swyddog Proffesiynol. Bydd gan unrhyw aelod sy'n pleidleisio o CYSAG hawl i gynnig eitemau ar gyfer agenda o leiaf ugain diwrnod gwaith cyn unrhyw gyfarfod. Dim ond eitemau ar yr agenda y gellir eu hystyried mewn unrhyw gyfarfod ac eithrio yn ôl disgresiwn y cadeirydd.
22. Yn achos unrhyw aelod nad yw'n gallu mynychu cyfarfod CYSAG, gellir enwebu dirprwy gan y corff y mae'r person hwnnw'n ei gynrychioli, ar yr amod bod yr eilydd yn bodloni'r meini prawf cymhwysedd a bod Cyfarwyddiaeth Addysg yr Awdurdod Lleol a chlerc y CYSAG yn cael ei hysbysu cyn y cyfarfod.
23. Ystyrir bod cyfarfod o CYSAG Bro Morgannwg yn cael ei ystyried yn gworwm os yw o leiaf un aelod o bob un o'r tri grŵp cynrychioliadol yn bresennol. Ni fydd dilysrwydd trafodion CYSAG yn cael ei effeithio gan swydd wag yn swyddfa unrhyw aelod o CYSAG Bro Morgannwg.
24. Caiff y grwpiau cynrychioliadol ar CYSAG Bro Morgannwg, ac eithrio'r rhai sy'n cynrychioli'r Awdurdod Lleol, alw, ar unrhyw adeg, am adolygiad o'r maes llafur cytûn presennol yn yr Awdurdod. Ar y fath adeg bydd Cynhadledd Maes Llafur Cytûn yn cael ei chyfansoddi a'i chynnal.
25. Bydd CYSAG Bro Morgannwg yn ystyried ei adroddiad blynyddol yn y cyfarfod cyntaf i'w gynnal ym mhob blwyddyn academiaidd. Ar ôl i'r Cyngor gadarnhau'r adroddiad, bydd yn mynd rhagddo i'w gyhoeddi.
26. Bydd Clerc CYSAG yn trefnu bod copïau o'r adroddiad blynyddol yn cael eu cyhoeddi ar wefan Bro Morgannwg, yn cael eu hanfon i bob ysgol yn yr Awdurdod, i AdAS, y Llyfrgell Genedlaethol ac at y fath unigolion a sefydliadau eraill sy'n briodol ym marn yr Awdurdod Lleol.

ATODIAD 5:

CYNGOR BRO MORGANNWG

CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG (CYS) AR GREFYDD, GWERTHOEDD A MOESEG A CHYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL (CYSAG)

Mae'r Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG) ym Mro Morgannwg wedi'i sefydlu yn unol ag adrannau 390-397 o Ddeddf Addysg 1996 a chanllawiau a geir yng Nghylchlythyr 10/94 Cymru fel y'u diweddarwyd. Yn ogystal, mae'r Cyngor Ymgynghorol Sefydlog (CYS) ar grefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGM) ym Mro Morgannwg wedi'i sefydlu yn unol â Deddf Cwricwlwm ac Aseu (Cymru) 2021 (gweler Atodiad 1).

CYFANSODDIAD A RHEOLAU SEFYDLOG

Cylch Gorchwyl

1. Cyngori'r ALI ar faterion sy'n gysylltiedig â chydaddoli mewn ysgolion sirol.
2. Cyngori'r ALI ar faterion sy'n gysylltiedig â Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg ac Addysg Grefyddol a wneir yn unol â'r maes llafur cytûn.
3. Penderfynu pryd, o fewn y raddfa amser statudol o bum mlynedd, y dylai'r ALI adolygu ei faes llafur cytûn.
4. Ystyried gyda'r ALI a Chynhadledd y Maes Llafur Cytûn ar unrhyw newidiadau sydd eu hangen i'r maes llafur cytûn.
5. Ystyried gyda'r ALI y gefnogaeth a gynigir i Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg, neu Addysg Grefyddol yn ei ysgolion, gan roi sylw arbennig i ddulliau addysgu, y dewis o ddeunyddiau addysgu a darparu hyfforddiant i athrawon.
6. Cynnig cyngor ar unrhyw faterion eraill sy'n ymwneud â'i swyddogaeth fel y mae'n gweld yn dda.
7. Cyhoeddi adroddiad blynyddol ar ei waith, a ddylai:
 - a. bennu unrhyw faterion y mae wedi cyngori'r ALI arnynt;
 - b. disgrifio yn fras natur y cyngor;
 - c. nodi ei resymau dros gynnig cyngor ar unrhyw faterion na chyfeiriwyd atynt yn y lle cyntaf gan yr ALI a
 - d. chofnodi aelodaeth CYS/CYSAG a dyddiadau cyfarfodydd a gynhelir.

8. Cymryd rhan yng ngweithdrefnau cwyno statudol yr ALI yn yr achosion hynny lle mae'r cwynion yn ymwneud â chrefydd, gwerthoedd a moeseg neu addysg grefyddol a/neu gydaddoli.
9. Derbyn a gwneud penderfyniadau mewn perthynas â cheisiadau gan benaethiaid ysgolion sirol ar gyfer codi neu addasu'r gofynion bod yn rhaid i gydaddoli mewn ysgolion o'r fath fod yn Gristnogol yn gyfan gwbl neu'n bennaf.

Cyfansoddiad CYS/CYSAG ym Mro Morgannwg

10. Bydd CYS/CYSAG yn cynnwys tri grŵp sy'n cynrychioli:
 - a. Y fath enwadau Cristnogol a chrefyddol eraill sydd, ym marn yr Awdurdod Lleol, yn adlewyrchu'n briodol y traddodiadau crefyddol yn yr ardal a hefyd personau o'r fath sy'n cynrychioli deiliaid credoau athronyddol di-grefydd yn yr un modd ag y maent yn caniatáu penodi unigolion sy'n cynrychioli deiliaid credoau crefyddol; (adran 390(4)(a) o, a pharagraff 4(2)(1) o Atodlen 31 i Ddeddf 1996) ac yn unol â Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021)

Mae'r penderfyniad terfynol am benodiad gyda CYS/ CYSAG, gan mai nhw sydd yn y sefyllfa orau i asesu a oes gan y CYS/CYSAG yr arbenigedd a'r profiad angenrheidiol i gyflawni ei swyddogaeth yn iawn.
 - b. Y fath gymdeithasau sy'n cynrychioli athrawon a ddylai, ym marn yr Awdurdod Lleol, gael eu cynrychioli gan roi sylw i amgylchiadau'r ardal.
 - c. Yr Awdurdod Lleol.
11. Gall y cyngor hefyd gynnwys aelodau cyfetholedig.
12. Mae CYS/CYSAG Bro Morgannwg wedi cytuno ar yr aelodaeth ganlynol:

Cynrychiolwyr o draddodiadau crefyddol, enwadau a deiliaid credoau athronyddol di-grefydd.

Er mwyn cynyddu effeithlonrwydd y CYS/CYSAG, ceisir aelodau o ystod eang o draddodiadau crefyddol a cheisir hefyd aelodau sy'n cynrychioli deiliaid credoau athronyddol di-grefydd a all fod yn uniongyrchol bresennol ym Mro Morgannwg ar unrhyw adeg.

Deuddeg lle o ystod o grefyddau, enwadau ac o argyhoeddiadau athronyddol di-grefydd, a allai gynnwys, ond nid ydynt yn gyfyngedig i'r canlynol:

- Yr Eglwys yng Nghymru
- Yr Eglwys Gatholig

- Eglwysi Rhyddion
- Ffydd Bahâ'î
- Bwdhaeth
- Hindŵaeth
- Islam
- Iddewiaeth
- Siciaeth
- Dyneiddiaeth

Cynrychiolwyr athrawon

Wyth lle o ystod o gymdeithasau athrawon. Rhaid i'r cynrychiolydd athrawon fod yn cael ei gyflogi ac yn gweithio mewn ysgol ym Mro Morgannwg ar hyn o bryd.

Yr ALI

Chwech aelod yn cynrychioli'r awdurdod lleol.

Aelodau cyfetholedig (heb unrhyw hawliau pleidleisio)

Hyd at bedwar aelod sydd â diddordeb mewn addysg grefyddol/crefyddau, gwerthoedd a moeseg a chydaddoli ac sy'n gallu cynorthwyo'r pwyllgor wrth gyflawni ei swyddogaethau.

11. Bydd aelodaeth CYS/CYSAG Bro Morgannwg am gyfnod o bedair blynedd. Gellir ailbenodi unrhyw aelodau sy'n gadael.
12. Mae aelodaeth CYS/CYSAG yn amodol ar yr amod bod yr ALI wedi cymryd pob cam rhesymol i sicrhau ei hun bod y personau a benodwyd yn gynrychioliadol, fel y bo'n briodol, o'r enwadau, y cymdeithasau neu'r grŵp argyhoeddiadau athronyddol di-grefydd dan sylw.
13. Rhaid i aelodau sy'n cynrychioli cymdeithasau athrawon gynnwys athrawon crefydd, gwerthoedd a moeseg a/neu addysg grefyddol.
14. Gall unigolion gael eu tynnu oddi ar CYS/CYSAG Bro Morgannwg os ydynt yn rhoi'r gorau i gynrychioli'r enwad, y gymdeithas, y grŵp argyhoeddiadau athronyddol di-grefydd neu'r Awdurdod y cawsant eu penodi i'w gynrychioli.
15. Gall unrhyw aelod o CYS/CYSAG Bro Morgannwg ymddiswyddo ar unrhyw adeg.
16. Bydd unrhyw aelod sy'n methu mynychu tri chyfarfod yn olynol heb ymddiheuriad yn rhoi'r gorau i fod yn aelod. Ni fydd unigolyn sydd wedi'i

anghymhwysu fel hyn yn cael ei wahardd rhag cael ei ailbenodi gan y corff enwebu priodol.

Trafodion ar gyfer cyfarfodydd CYS/CYSAG ym Mro Morgannwg

17. Bydd yr ALL yn penodi clerc i CYSAG/CYS.
18. Bydd CYS/CYSAG yn cyfarfod **dim** llai nag unwaith ym mhob tymor ysgol.
19. Bydd CYS/CYSAG yn ethol cadeirydd ac is-gadeirydd o'i aelodaeth yn y cyfarfod cyntaf ym mhob blwyddyn academaidd. Ni fydd y cadeirydd na'r is-gadeirydd mewn unrhyw flwyddyn yn dod o'r un grŵp cynrychioliadol. Gellir ailbenodi cadeirydd sy'n gadael.
20. Os yw'r Cadeirydd a'r Is-gadeirydd yn absennol o gyfarfod, penodir person i gymryd y Gadair ar gyfer y cyfarfod ar gydsyniad yr aelodau sy'n bresennol yn y cyfarfod. Os bydd y Cadeirydd neu'r Is-gadeirydd yn cyrraedd yn ystod gweddill y cyfarfod, bydd yr eilydd penodedig yn trosglwyddo iddynt cyn gynted ag y bydd yr hyn sy'n cael ei drafod ar ôl iddynt gyrraedd yn cael ei gwblhau.
21. Ar unrhyw gwestiwn i'w benderfynu gan y CYS/CYSAG, dim ond y grwpiau cynrychioliadol ar y CYS/CYSAG fydd â hawl i bleidleisio a bydd gan bob grŵp un bleidlais. Cyn i bleidlais ffurfiol gael ei chynnal bydd cyfle yn cael ei roi i bob grŵp cynrychioliadol benderfynu sut i bleidleisio.
22. Nid oes gan aelodau cyfetholedig hawl i bleidleisio.
23. Bydd yr agenda ar gyfer pob cyfarfod yn cael ei phennu gan y cadeirydd neu'r is-gadeirydd mewn ymgynghoriad â chlerc CYS/CYSAG a Swyddog Proffesiynol Awdurdodau Lleol. Bydd gan unrhyw aelod sy'n pleidleisio o CYS/CYSAG hawl i gynnig eitemau ar gyfer agenda o leiaf ugain diwrnod gwaith cyn unrhyw gyfarfod. Dim ond eitemau ar yr agenda y gellir eu hystyried mewn unrhyw gyfarfod ac eithrio yn ôl disgrisiwn y cadeirydd.
24. Gall y CYSAG/CYS, os yw'n dymuno, drefnu presenoldeb mewn cyfarfod siaradwr arbenigol nad yw'n aelod o'r CYSAG/CYS.
25. Efallai y bydd angen i bob un neu unrhyw un o'r grwpiau cynrychioliadol drefnu presenoldeb siaradwr arbenigol nad yw'n aelod o'r CYSAG/CYS, ond dim ond am y cyfnod pan fydd unrhyw fater perthnasol yn cael ei ystyried ac ar yr amod bod o leiaf deg diwrnod gwaith o rybudd o ofyniad o'r fath yn cael ei roi i'r Clerc i'w gynnwys yn agenda'r cyfarfod.
26. Yn achos unrhyw aelod nad yw'n gallu mynychu cyfarfod CYS/CYSAG, gellir enwebu dirprwy gan y corff y mae'r person hwnnw'n ei gynrychioli, ar yr amod bod yr eilydd yn bodloni'r meini prawf cymhwysedd a bod Cyfarwyddiaeth

Addysg yr Awdurdod Lleol a chlerc y CYS/CYSAG yn cael ei hysbysu cyn y cyfarfod.

27. Ystyrir bod cyfarfod o CYS/CYSAG Bro Morgannwg yn cael ei ystyried yn gworwm os yw o leiaf un aelod o bob un o'r tri grŵp cynrychioliadol yn bresennol. Ni fydd dilysrwydd trafodion CYS/CYSAG yn cael ei effeithio gan swydd wag yn swyddfa unrhyw aelod o CYS/CYSAG Bro Morgannwg.
28. Caiff y grwpiau cynrychioliadol ar CYS/CYSAG Bro Morgannwg, ac eithrio'r rhai sy'n cynrychioli'r Awdurdod Lleol, alw, ar unrhyw adeg, am adolygiad o'r maes llafur cytûn presennol yn yr Awdurdod. Ar y fath adeg bydd Cynhadledd Maes Llafur Cytûn yn cael ei chyfansoddi a'i chynnal.
29. Bydd CYS/CYSAG Bro Morgannwg yn ystyried ei adroddiad blynyddol yn y cyfarfod cyntaf i'w gynnal ym mhob blwyddyn academaidd. Ar ôl i'r Cyngor gadarnhau'r adroddiad, bydd yn mynd rhagddo i'w gyhoeddi.
30. Bydd Clerc CYS/CYSAG yn trefnu bod copiâu o'r adroddiad blynyddol yn cael eu cyhoeddi ar wefan Bro Morgannwg, yn cael eu hanfon i bob ysgol yn yr Awdurdod, i AdAS, y Llyfrgell Genedlaethol ac at y fath unigolion a sefydliadau eraill sy'n briodol ym marn yr Awdurdod Lleol.

ATODIAD 1

Y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog (CYS) ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg

Bydd cyfansoddiad, swyddogaethau a threfniadau gwaith CYS Bro Morgannwg yn dilyn rhai CYSAG Bro Morgannwg, fel y nodir uchod. Bydd y ddau bwyllgor yn cydfodoli tan 2025 ac er effeithlonrwydd a chywirdeb y ddau bwyllgor, cynhelir cyfarfodydd ar yr un pryd, gyda'r holl fusnes yn cael ei drin fel sy'n briodol i bob pwyllgor. Bydd y trefniadau hyn yn parhau nes bod y Cwricwlwm i Gymru wedi'i weithredu i bob grŵp blwyddyn perthnasol, ac ar yr adeg honno bydd CYSAG Bro Morgannwg yn cael ei ddiddymu a bydd CYS Bro Morgannwg yn parhau.

ATODIAD 6:

Mae GACCCD wedi cynnig ystod o gyfleoedd dysgu proffesiynol, ar gyfer pob ymarferwyr yn y rhanbarth, yn canolbwyntio ar rannu arferion a grymuso athrawon. Dyma rai enghreifftiau o'r dysgu, adnoddau a deunyddiau proffesiynol a rennir i gefnogi ysgolion gan GACCCD a CYSAG/CYS

- [Hwb:](#)
 - [Cwricwlwm i Gymru](#)
 - [Deddfwriaeth crefydd, gwerthoedd a moeseg](#)
 - [Maes Dysgu a Phrofiad \(MDaPh\) y Dyniaethau](#)
 - [Canllawiau Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg](#)
- [Wythnos Ryng-ffydd](#) 13-20 Tachwedd 2022
- [Diwrnod Cofio'r Holocaust](#) – 27 Ionawr 2023, thema 'Pobl gyffredin'
- [CYSAG/CYS Bro Morgannwg Deunyddiau Cefnogi ar gyfer CGM](#)
- Adnoddau [CCYSAGC](#) a chyngor ar gyfer AG/AstC/CGM a CAD
- Ymgynghoriadau a chyhoeddiadau Llywodraeth Cymru ar gyfer y dyniaethau a CGM:
 - [Crefydd, gwerthoedd a moeseg \(CGM\): Beth sy'n newydd?](#)
 - Modiwl 1: Y Blynyddoedd Cynnar
 - Modiwl 2: cynradd
 - Modiwl 3: uwchradd
 - Modiwl 4: Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)
 - Modiwl 5: penaethiaid
- Cyfarfodydd rhwydwaith AstC eilaidd ac ardal gymunedol ar-lein ar gyfer arweinwyr cwricwlwm
- Cyfarfodydd rhwydwaith dyniaethau cynradd ac ardal gymunedol ar-lein ar gyfer pob ymarferydd dyniaethau/CGM cynradd
- Cyfarfodydd rhwydwaith dyniaethau uwchradd ac ardal gymunedol ar-lein ar gyfer pob ymarferydd dyniaethau/CGM uwchradd
- Cyfleoedd Prosiect a ariennir gan GACCCD:
 - 'Datblygu dulliau dylunio'r cwricwlwm i CGM'
 - CGM 'Gwrthrychol, beirniadol a lluosog' mewn cydweithrediad â'r Eglwys yng Nghymru
- Cynnig dysgu proffesiynol GACCCD:
 - 'Archwilio Ymagweddau at wrth-hiliaeth ac amrywiaeth o fewn CGM' ar gyfer sesiynau cynradd ac uwchradd

- Addysgu materion heriol a sensitif yn y dyniaethau – gwrth-Semitiaeth ac Islamoffobia, ar gyfer ymarferwyr cynradd ac uwchradd
 - 'Newydd i CYSAG/CYS' i aelodau newydd
 - CGM i Lywodraethwyr
 - Cymhwyster addysg grefyddol cyfnod allweddol pedwar amgen – gweminar 'Archwilio Bydolygon' Agored Cymru a gofod TEAMS ar-lein ar gyfer cydweithio
- Adnoddau a phosteri Banc Gwybodaeth ar [grefydd, gwerthoedd a moeseg, y dyniaethau a'r Cwricwlwm i Gymru](#) e.e. [Cynnydd yn y Dyniaethau](#), [Mapiau Dilyniant y Dyniaethau](#) a [Polisi enghreifftiol y cwricwlwm](#)
 - Adnoddau asynronig ar wefan GACCCD:
 - Crefydd, gwerthoedd a moeseg – [Argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol a rhestr chwarae fyd-eang](#)
 - Deunyddiau Estyn – [Adroddiad Thematig Estyn - Dulliau effeithiol o asesu sy'n gwella addysgu a dysgu](#)
 - Rhannwyd manylion '[Gwersi o Brosiect Auschwitz](#)' gydag ysgolion
 - [Yr Holocaust a'r Cymry](#)
 - [Canolfan Treftadaeth Iddewig Cymru](#) - Merthyr Tudful
 - Adnoddau dysgu Humanism UK o www.understandinghumanism.org.uk ac y gallai ysgolion ofyn am siaradwr Dyneiddiol lleol
 - Mae'r Athro Alice Roberts yn archwilio'r dull dyneiddiol o fyw yn yr animeiddiad i blant, [Un bywyd, byw yn dda](#)
 - Ffilmiau gan Emily Downe '[Gwyddoniaeth a Chrefydd](#)': [Symud i ffwrdd o'r diwedd bas](#)
 - Sgyrsiau Rhwydwaith Cenedlaethol drwy ddolenni Llywodraeth Cymru
 - [Canllaw presenoldeb ysgolion a gwyliau crefyddol 2023](#)
 - Hwb – [E-gylchgrawn Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg](#)
 - [Skanda Vale](#)
 - Amrywiaeth a Dysgu Proffesiynol Gwrth-hiliol '[DARPL](#)' Dysgu proffesiynol ac adnoddau
 - [Herio Materion Crefyddol \(cyhoeddwyd cyfnodolyn ar-lein Safon Uwch\) a gyhoeddwyd yn ddiweddar - rhifyn 19](#)
 - Adnoddau ar gyfer [Cytundeb Dydd Gwener y Groglith](#)

- Adnoddau Hwb ar y [Pasg](#)
- Y [Podlediad AG](#)
- Darganfod Mwslimiaid ym Mhrydain - adnoddau e.e. '[Cwrdd â Mwslim](#)'
- [Blog Llywodraeth Cymru ar grefydd, gwerthoedd a moeseg](#)
- Dolenni a deunydd [Pererindod yr Eglwys yng Nghymru - Gŵyr](#)
- Adnodd '[Hanes Crefydd yng Nghymru](#)
- Y [Prosiect Dylunio Cwricwlwm Trawsranbarthol](#) gydag adnoddau Lucy Crehan a gyhoeddwyd ar Hwb ac [adnoddau ategol](#)
- Cymdeithas Hanes Iddewig De Cymru adnoddau a dolen gwefan i gefnogi CGM <https://www.jhasw.com/>
- **Cyhoeddiad Llywodraeth Cymru, 'Addysgu materion dadleuol: Canllaw i athrawon'** sy'n archwilio gwerth mabwysiadu agwedd dinasyddiaeth fyd-eang at addysgu am faterion dadleuol i bob grŵp oedran, gan gynnwys arweiniad, strategaethau dosbarth a gweithgareddau addysgu ymarferol: <https://hwb.gov.wales/repository/resource/dda70ba6-e800-4a61-a066-5ab2608c12cf>
- [Adroddiad Blynyddol CYSAG Bro Morgannwg 2021-2022](#)
- [Maes Llafur Cytûn Bro Morgannwg](#)